

Z á p i s

z 2. zasedání Vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV,
konaného dne 27. května 1992 v zasedací místnosti VÚOŠ Praha

Přítomni: M. Břichcín, D. Čapková, Z. Helus, J. Janoušek,
J. Kotásek, J. Kotásková, V. Kulič, J. Mareš, P. Mo-
hapl, Z. Novák, V. Pařízek, J. Pelikán, J. Průcha,
P. Řičan, M. Sedláková, V. Smékal, J. Srnec

Omluveni: V. Břicháček, Z. Bureš, A. Heretik, M. Hrabovský,
R. Palouš, J. Pešková, I. Štúr, J. Vantuch

Přizváni: Doc. Ing. A. Baudyš, CSc. - místopředseda vlády ČR
J. Sokol - poslanec FS
PhDr. A. Kostlán, CSc. - místopředseda ČSAV

V úvodním vystoupení předseda VKPP J. Janoušek uvítal všechny přítomné, omluvil přizvané hosty, kteří se z naléhavých pracovních důvodů nemohli dostavit, a přešel k hlavnímu bodu jednání.

I/ Vztah akademické a vysokoškolské vědy /včetně projednání návrhu potenciálních projektů a vyjasnění možnosti a event. nedostatků doktorandského studia/

Hlavní bod programu uvedl J. Janoušek vstupní informací o dosavadních jednáních akademických a vysokoškolských zástupců. Zároveň stručně informoval přítomné o hlavních bodech společné proklamace těchto zástupců ze září 1991 a stručně rekapituloval současný stav jednání.

Následovalo vystoupení V. Pařízka, které bylo orientováno z největší části na informace o stavu vědy na vysokých školách. V. Pařízek konstatoval mj. že o spolupráci mezi akademickými vědeckými pracovišti a vysokými školami bylo připraveno mnoho proklamací, ale faktická kooperace téměř neexistovala.

V další části svého vystoupení analyzoval V. Pařízek hlavní příčiny tohoto stavu:

- podstatně širší orientace vysokoškolských učitelů než vědeckých pracovníků v akademických ústavech
- převažující orientace vysokoškolských učitelů především na zajištění výuky
- některé důvody administrativní povahy /pro vědeckou práci zbývá v úvazku vysokoškolského učitele poměrně málo místa, zatímco v zahraničí je obvykle až 1/2 pracovní doby vyhrazena pro vědeckou práci/.

V další části jednání seznámila M. Sedláková členy kolegia s dosavadním vývojem spolupráce Psychologického ústavu ČSAV s vysokými školami v oblasti výuky, jakož i z hlediska participace na postgraduálním studiu. Definitivní forma přípravy a průběhu postgraduálního studia je v jednání; dosud bylo dosaženo předběžné shody v otázce tzv. distanční formy studia /uchazeči by byli v PSÚ přijati do pracovního poměru/.

Následovalo vystoupení M. Břichcína, který doplnil podávané informace z hlediska účasti pracovníků akademických ústavů a vysokých škol na přijímacím řízení a závěrečných zkouškách postgraduálního studia. Informoval též o platových podmínkách uchazečů o postgraduální studium a o celkovém ekonomickém zájmu tohoto studia. Konstatoval, že v současné době existují pouze omezené možnosti výběru, což ovlivňuje kvalitu.

K otázkám zaměření a úrovně studia vystoupil též J. Srnec, který zdůraznil, že je třeba nadále požadovat, aby zařazení do funkce psychologa bylo podmíněno absolutoriem jednooborového studia psychologie.

V následující diskusi byla mj. projednána otázka nedostatku vhodných učebnic a učebních textů, způsobující kompendiální orientaci přednášek, dále otázka financování vysokých škol, vycházející nyní především z počtu studentů, přičemž však jeden doktorand je z hlediska těchto počtů roven jednomu studentovi; v důsledku této skutečnosti řada fakult omezuje počet doktorandů i vědeckých pracovníků. Jeden z dalších podnětů se týkal též možnosti aktivizace dřívější tzv. SV0Č; úloha

akademických pracovišť by při rozvoji studentské iniciativy a kreativity v rámci nově koncipované odborné studentské soutěže mohla být velmi výrazná. Z diskuse vzešel též návrh na uskutečňování výměn pracovníků mezi akademickými ústavami a vysokými školami /např. na 1 rok/ - z pléna však byly vzneseny námitky, týkající se především současných administrativních omezení.

V zájmu zlepšení způsobu financování vědy bylo v dalším průběhu jednání navrženo vytvořit pracovní skupinu, která by byla kolegiem zmocněna zpracovat návrh nového způsobu ekonomického zajištění vědy, v němž by byla též adekvátně zahrnuta otázka vztahu mezi akademickou a vysokoškolskou vědou. K tomuto návrhu se postupně vyslovila většina členů kolegia, přičemž názory je možno rozdělit do dvou základních skupin:

došlo k zformulování stanoviska podporujícího kompetence kolegia a z nich vyplývající právo i povinnost iniciovat jednání, a podněty pro postupné vytváření podmínek rozvoje vědecké práce zasílat jak nejvyšším orgánům Akademie věd, tak ministerstvu školství;

protipólem k tomuto stanovisku se stal postupně zformulovaný názor, zaměřený jak proti prohlášení či rezoluci kolegia k výše uvedeným otázkám, tak proti zřízení komise či pracovní skupiny, která by měla event. návrhy na zlepšení situace zpracovat. Zastánci druhého stanoviska se domnívají, že efektivnější než zdlouhavé jednání s ministerstvem a úřady je neztrácet čas, vyvíjet samostatnou činnost a uplatňovat vlastní iniciativu.

V diskusi byl též vznesen požadavek na důsledné uskutečňování vzájemné informovanosti mezi akademickými a vysokoškolskými pracovišti o koncepci postgraduálního studia, jeho ekonomických a administrativních souvislostech, o tématech disertací, počtu doktorandů atd. V. Smékal v této souvislosti informoval členy kolegia o existenci Rady doktorandského studia v Brně, v níž působí též pracovníci brněnské pobočky PSÚ.

V dalším průběhu diskuse bylo konstatováno, že je třeba upozornit jednak na neadekvátnost ekonomického a organizačního zajištění vědecké práce zvl. na vysokých školách, jednak na oprávněnost požadavku akademických pracovišť být jedním z center výchovy. Dále bylo doporučeno, aby do nového systému financování vysokých škol byla začleněna, kromě počtu studentů, i další kritéria. Současně bylo konstatováno, že dualismus vědy v akademických ústavech a na vysokých školách není adekvátní současnému stavu a potřebám vědy a není nadále udržitelný.

K o l e g i u m

po zvážení všech návrhů, stanovisek a námětů vzešlých z diskuse ukládá všem členům zaslat - pokud možno do konce července - všechny náměty ke koncepci, organizaci a ekonomickému zajištění vědy v akademických ústavech a na vysokých školách, včetně doporučení adresáta těchto námětů, sekretariátu VKPP /Máchova 7 120 00 Praha 2/.

Předsednictvem kolegia bude provedena redakce těchto návrhů, výsledný text bude na konci prázdninového období zaslán k doplnění a dalším případným námětům členům kolegia, a definitivní verze bude v září rozeslána příslušným institucím, nově konstituovaným na základě voleb.

II/ Zprávy z prezidia

Členové kolegia se seznámili se zápisy z 15. a 16. zasedání prezidia ČSAV.

IV/ Kontrola zápisu

Zápis z 1. zasedání VKPP byl schválen bez připomínek

V/ Různé

- 1/ P. Řičan vnesl připomínku k další existenci kolegia. Opětně doporučil zvážit, zda má být znovu zřízeno zastoupení jednotlivých vědeckých oborů podobným způsobem jako dosud, a zda by obory pedagogika a psychologie neměly být zastoupeny odděleně.

- 2/ J. Janoušek v této souvislosti doporučil všem členům kolegia seznámit se s novým zákonem o Akademii věd ČR /tento zákon koloval mezi členy kolegia v průběhu zasedání a je k dispozici v sekretariátu VKPP.
- 3/ J. Srnec požádal o informace týkající se statutu vědeckých kolegií. Výpis z prozatímních stanov ČSAV, týkající se této otázky, tvoří přílohu zápisu.
- 4/ M. Brichcín konstatoval neutěšenou situaci v oblasti publikační činnosti.
- 5/ V. Kebza informoval členy kolegia o situaci v oblasti komisí pro obhajoby kandidátských disertačních prací. Komise jsou tvořeny ad hoc vědeckými kolegií, nebo vědeckými radami vysokých škol. Dále V. Kebza informoval o složení komisí doktorských disertačních prací v oborech pedagogika a psychologie. Složení jednotlivých komisí pro obhajoby doktorských disertačních prací ve všech oborech bylo zveřejněno ve Věstníku ČKVVH ročník XV, sešit 3/1991.
- 6/ V. Kebza informoval členy o výsledku hlasování ohledně ustavení komise ad hoc pro obhajobu kandidátské disertační práce PhDr. D. Sobotkové. Hlasování bylo provedeno per rollam a bylo odevzdáno 23 kladných hlasů.
- 7/ J. Janoušek informoval členy kolegia o výsledku jednání s RNDr. Z. Šestákem, DrSc., předsedou Komise pro posuzování vědecké kvalifikace pracovníků v působnosti pro ČR. Bylo konstatováno, že psychologové nejsou mezi stálými členy uvedené komise /za společenské vědy/, ale komise využívá v tomto oboru přizvaných odborníků v roli oponentů. V zájmu objektivitý tohoto řízení však nelze jména těchto oponentů uveřejnit, aby byla vyloučena možnost jejich ovlivnění.
V návaznosti na tuto informaci vystoupil P. Řičan, který uvedl, že fakt, že Dr. Šesták s J. Janouškem komunikoval považuje za pokrok. Zároveň P. Řičan požádal, aby v zápisu z jednání kolegia byl expresis verbis uvedeno, že "označuje stanovisko Dr. Šestáka za výsměch demokracii".
- 8/ Členové kolegia byli seznámeni s žádostí prof. PaedDr. M. Kořínka, DrSc. o příspěvek ČLF na náklady spojené s účastí na 20. kongresu: Světová organizace "World organisation for

early childhood education", která se bude konat v USA ve dnech 2. - 7.8.1992.

K o l e g i u m žádost doporučuje.

*****

Vzhledem k nákladům spojeným s pronájmem zasedací místnosti Výzkumného ústavu odborného školství při zasedáních VKPP kolegium s poděkováním přijímá nabídku děkana PF UK J. Kotáska na využívání zasedací místnosti PF UK v Celetné 13.

Příští zasedání VKPP se bude konat v těchto prostorách v měsíci říjnu 1992. Pozvánky budou členům kolegia rozeslány během měsíce září.

Schválil:

čl. kor. ČSAV J. Janoušek
předseda

Zapsal: PhDr. V. Kebza, CSc.

p ř í l o h a